

Funktionaalinen rakenteiden opetus

Suomi 2. kielenä -opettajien koulutuspäivä 13.11.2010
Kaisa Tukia

Funktionaalisisessa rakenteiden opetuksessa

- rakenneasiat sidotaan osaksi mielekästä aihekokonaisuutta ja oikean elämän tekstilajeja
- huomiota kiinnitetään merkitykseen, muotoon ja käyttöön
- kielitaidon eri osa-alueet ovat mukana harjoittelussa
- tehtävät harjoittavat oikeassa elämässä tarvittavia taitoja, kuten
  - o omien ajatusten kertomista
  - o kirjoitettujen ja puhuttujen tekstien ymmärtämistä
  - o päättelyä
  - o kielen ja sen säännönmukaisuuksien havainnointia
  - o kielimallien hyödyntämistä
  - o omien ”rakennesääntöjen” rakentamista ja soveltamista
  - o kielellä kokeilua ja epävarmuuden sietokykyä
- rakennesääntöjä ei anneta ensin kokonaan valmiina, vaan oppijaa kannustetaan ensin itse kokeilemaan, täydentämään ja rakentamaan säännönmukaisuuksia itse
- kielen oppimisen alkuvaiheessa keskitytään merkitykseltään ja muodoltaan paljon käytettyihin rakenteisiin, joita laajennetaan ja hienosäädetään oppimisen edetessä
- rakennetehtävät muodostavat mielekkäitä tekstejä, joiden sisältö pitää myös ymmärtää
- rakennetehtävien sanasto on aiheen kannalta mielekästä (sanat ja ilmaukset kantavat jo itsessään paljon rakennetietoa)
- oppijalle annetaan mahdollisuus tuottaa kieltä itse, kertoa omia ajatuksia ja mielipiteitä, vaikka keskitytäänkin tiettyyn muotoon
- harjoittelu on oppimisen kannalta optimaalista: oppija ei selviä kaikista tehtävistä vielä itsenäisesti vaan tarvitsee ryhmän ja opettajan tukea joissakin kohdissa
- uskalletaan kyseenalaistaa perinteiset ja totut tavat jäsentää ja esitellä suomen kieltä.

Aiheena asuminen

1. Lue keskustelupalstaa ja vastaa kysymyksiin omin sanoin.

- Lue ensin keskustelupalstan otsikko. Mikä keskustelun aihe on?
- Miten sinä vastaisit otsikon kysymykseen?
- Kuinka monta jäsentä **Lähiöläisen** perheessä on?
- Millainen koti **Lähiöläisellä** on ja mikä ongelma perheellä on?
- Millaisella alueella **Lähiöläinen** asuu? Voiko alueen päätellä nimimerkistä?
- Mitä mieltä **teepee** on aiheesta?
- Millaisessa kodissa **Boss** on asunut lapsena?
- Onko **Handella** sinun mielestäsi tarpeeksi tilaa? Perustele mielipiteesi.
- Miten **Mies** asuu? Mitä mieltä sinä olet **Miehen** asumisjärjestelystä? Perustele.

2. Tutki keskustelupalstan sanoja.

- Teksteihin on alleviivattu sanoja ja ilmauksia. Yrittäkää parin kanssa päätellä, mitä ne tarkoittavat. Älkää katsoko sanakirjasta, vaan käyttäkää tekstiä apuna.
- Alla on tekstin sanat ja niiden selitykset. Yhdistä oikea sana ja sen selitys. Käytä tekstiä apuna.
- Arvioikaa parin kanssa, miten hyvin osasitte päätellä tekstin sanat ensin yhdessä. Mistä se johtui?

Keskustelupalstan sanoja	Selityksiä	Keskustelupalstan sanoja	Selityksiä
neliömetri	pieni	tarpeeksi	omasta mielestä hyvä
ettei tilaa ole	melkein ei	sopu sijaa antaa	jos ei riitele, tilaa on tarpeeksi
ahdas	samaan aikaan	sisustaa	riittävästi
hädin tuskin	että tilaa ei ole	mieleinen	tämä on oikeaa tasa-arvoa
kerrallaan	pitää parempana	Tasa-arvoa viimeisen päälle!	valita kotiin huonekalut, verhot, taulut jne.
mieluummin	m2		

3. Puhu ja kirjoita.

- Kerro ja perustele muille, mitä mieltä olet asunnon sopivasta koosta.
- Kirjoita keskustelupalstan tyhjään kohtaan oma kommenttisi aiheesta? Käytä ainakin 5 uutta sanaa, jotka olet oppinut muista keskustelupalstan viesteistä.

Minkä kokoinen asunto on sopiva?

17.6.2010 10:42

Meidän nelihenkinen perheemme asuu 1970-luvulla rakennetussa 83 neliömetrin asunnossa (4h+keittiö+sauna), ja tuntuu, ettei tilaa ole ihan tarpeeksi. Varsinkin kaksi makuuhuoneista on liian ahtaita. Keittiöön hädin tuskin mahtuu kaksi ihmistä kerrallaan. Poika nukkuu mielummin olohuoneessa kuin omassa huoneessaan.

Miten on, onko teillä mielestäsi tarpeeksi tilaa? Onko neliöiden määrä tärkeää?

Lähiöläinen

17.6.2010 11:10

Riippuu siitä, kuinka paljon tavaraa ihminen haluaa kerätä ympärilleen. Jos on vain sen verran kuin tarvitsee, pienempikin tila riittää.

teepee

17.6.2010 11:20

1970-luvun alussa asuttiin 16 neliön mökissä. Meitä oli isä, äiti ja viisi lasta sekä kissa ja koira. Eipä ollut sähköjä, vesi tuli ja meni kun jaksoi kantaa. Ei ehkä liikaa tilaa.

Boss

17.6.2010 11:30

Meillä on 270 neliön talo nelihenkiselle perheelle. Joskus se tuntuu vähän ahtaalta mutta sopu sijaa antaa.

Hande

17.6.2010 12:03

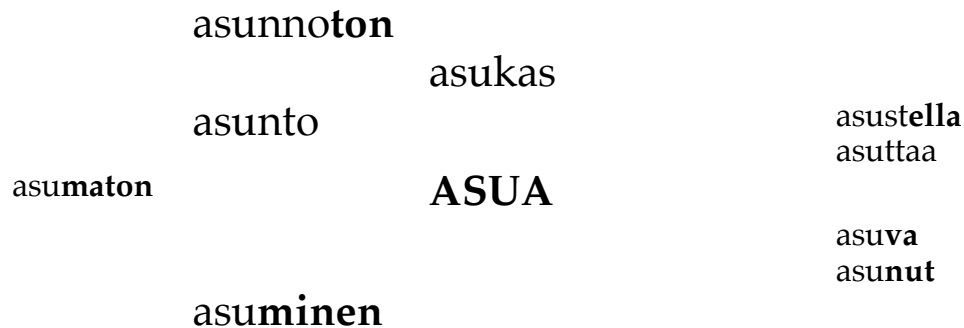
Meillä on vaimon kanssa kummallakin omat asunnot (kaksiot). On riittävästi tilaa asua ja olla. Välimme ovat hyvät, joten tuntuu mukavalta käydä vaimolla "kylässä". Eikä tule turhia riitoja, kun kumpikin on sisustanut kotinsa mieleisekseen. Tasa-arvoa viimeisen päälle!

Mies

Uusia asumisen sanoja johtamalla

1. Sanaperhe¹ *asua*-verbistä

- Tutki, millaisia uusia sanoja (johdoksia) *asua*-verbistä voi tehdä. Tiedätkö, mitä sanat tarkoittavat?
-

- Kirjoita sopiva *asua*-verbin johdos sanaselityksiin.

Sanaselityksiä

- Paikka, jossa voi asua, on _____.
- Ihminen, joka asuu jossakin, on _____.
- Ihminen, jolla ei ole asuntoa, on _____.
- Talo, jossa ei asu ketään, on _____.
- Jos ihminen asuu vähän siellä ja täällä, voidaan käyttää verbiä _____.
- Kun ihmiset muuttavat alueelle, jossa ei ole aikaisemmin asuttu, sanotaan, että he _____ alueen. Ensimmäiset ihmiset _____ (sama sana) Suomen noin 8000 eaa.
- Mies, joka asuu nyt Saksassa, on Saksassa _____ mies.
- Nainen, joka on asunut aikaisemmin Espanjassa, on Espanjassa _____ nainen.
- Tämä on *asua*-verbistä tehty substantiivi: _____.

- Selittäkää parin kanssa *asua*-verbin johdoksia toisillenne. Selittää sanoja omin sanoin. Apua voi katsoa edellisestä tehtävästä, mutta suoraan selityksiä ei saa lukea.

¹ Sanaperheen idea on alunperin saatu Yrjö Laurannolta.

2. Harjoittele sanaperheiden tekemistä ja johtamista.

- a. Mitä kaikkea asunnolle voi tehdä? Keksitkö itse lisää verbejä?

myydä ostaa vuokrata	rakentaa remontoida sisustaa		
----------------------------	------------------------------------	--	--

- b. Valitkaa yhdessä ryhmän kanssa 4 verbiä ja tehkää niiden ympärille sanaperheitä.
c. Selittäkää sanaperheiden johdoksia parin kanssa.

3. Harjoittele *-minen*-substantiivin tekemistä verbeistä.

- a. Tutki alla olevia verbejä. Miten verbit liittyvät asumiseen?
b. Keksi itse lisää verbejä jokaiseen ryhmään.

Verbit

-minen-substantiivi

maalata
tapetoida
porata
sahata
asentaa parketti

parketin asentaminen

ommella verhoja
ostaa huonekaluja
valita tauluja

verhojen ompeleminen

käydä asuntonäytöillä
hakea lainaa
tehdä tarjous

- c. Tee verbeistä *-minen*-substantiiveja. Alla on malli avuksi.

Malli: siivota -> he siivoavat -> siivoaminen

- d. Kerro oma mielipiteesi asuntoasioista. Täydennä lauseet *-minen*-substantiiveilla. Muista taivuttaa sanoja, jos tarvitsee. Keksi kolme mielipidelauseetta itse.

1) Maalaaminen on minusta hauskaa.

2) _____ on minusta vaikeaa.

- 3) Mielestäni _____ on aivan turhaa.
 4) Minusta _____ on ihanaa.
 5) Luulen, että _____ vaatii paljon harjoittelua.
 6) En ole kokeillut, mutta uskon, että _____ on työlästä.
 7) Tykkään kovasti _____.
 8) Minusta jokaisen pitää kokeilla _____.
 9) Nautin aina _____.
 10) En voi sietää _____.
 11) _____
 12) _____
 13) _____

4. Harjoittele sisustamiseen liittyvien adjektiivien johtamista.

a. Johda adjektiiveja mallin mukaan

-llinen

tunnelma
 rauha
 kuvio
 kukka
 raita
 pilkku

huom! Konsonanttivaihtelu

tunnelmallinen

_____
 _____
 _____
 _____

-kas/-käs

tyyli
 arvo
 väri
 koti
 laatu
 hinta

huom! Konsonanttivaihtelu

tyylikäs

_____
 _____
 _____
 _____

-isa/-isä

viihtyä
 valo
 melu
 sopu
 riita

viihtyisä

_____
 _____
 _____
 _____

b. Kerro mielipiteesi sisustusasioista ja käytä adjektiiveja. Perustele mielipiteesi.

1) Minusta asunnon pitää olla _____ ja _____,
 koska _____.

2) Kotini ilmapiiri on _____ ja _____,
 koska _____.

3) Sisustuksen pitää olla _____ ja _____,
 koska _____.

6) Kotona ei saa olla _____ ja _____,
 koska _____.

5. Kertaa ja harjoittele kirjoittamalla ja puhumalla.

- a. Kirjoita mielipideteksti asumisesta. Seuraa alla olevia ohjeita. Yritä käyttää paljon uusia sanoja, joita olet oppinut.

Ohjeet mielipidetekstin kirjoittamiseen.

- 1) Kirjoita ensimmäiseen kappaleeseen
  - Missä ja millaisessa asunnossa haluat asua. Miksi?
  - Kuinka iso asunto on hyvä? Miksi?
- 2) Kirjoita toiseen kappaleeseen
  - Miten asunto kannattaa hankkia? Ostamalla vai vuokraamalla? Miksi?
  - Haluaisitko remontoida asunnon itse? Miksi?
  - Miten asunto kannattaa sisustaa? Perustele.

Käytä sopivia -minen-johdoksia ja sisustamiseen liittyviä adjektiiveja.

- 3) Kirjoita kolmanteen kappaleeseen, mitkä asiat kodissa ovat tärkeitä. Miten syntyy hyvä koti? Perustele.
- 4) Keksi tekstille hyvä otsikko.

b. Kerro tekstisi sisältö muulle ryhmälle. Älä lue tekstiäsi suoraan paperista, koska silloin et harjoittele oikeaa puhumista. Voit tehdä puhumisen avuksi tukisanalistan, johon kerää tekstin 10 tärkeää sanaa.

6. Arvioi oppimistasi.

- a. Mitä kaikkea olet oppinut, kun olet lukenut, kuunnellut, puhunut ja kirjoittanut asumisesta?
- b. Mitä oli helppoa/vaikea oppia? Miksi?
- c. Mitä pitää vielä harjoitella?
- d. Mitä muuta haluaisit vielä oppia?